

clasice de certă valoare: Magdalena Popa, care, la Paris, în 1964, a primit medalia de aur pentru Giselle, laureații concursurilor Internaționale de la Varna, Moscova, Tokio, soliști ai Operei Române care au dansat cu brio în străinătate și care acum predau la academii de dans de acolo, valorosul Gigi Căcluleanu - toți sînt certitudini. Păcat însă că în țară ne consumăm energia în competiții mai puțin artistice, cu probleme personale și de moment, în loc să avem un program de perspectivă al acestor arte în România.

Aceeași întrebare l-am adresat-o și maestrului Oleg Danovski.

- N-aș putea spune că baletul românesc agonizează, dar este grav bolnav. De ce? Spectacolele-mamut ale "Cîntării României" ne-au marcat și pe noi. Acolo, balerinii profesioniști formau ansambluri cu amatorii, executînd aceleași mișcări. Valorile, ierarhiile dispăreau în masa de participanți care agitau stegulețe. În timp ce, la teatru, balerinii dansau în frig, expuși accidentelor și bolilor, cu un salariu diminuat, costul unui spectacol pe stadion ar fi putut asigura salariile pe un an de zile pentru toate teatrele din țară. Aceste atitudini aberante, născute dintr-un total dispreț față de artă, au deschis toboganul pe care a alunecat și baletul. Începînd cu liceele de specialitate, obligate să albe un număr fix de elevi într-o clasă, programe școlare stranie și condiții de lucru inimaginabile, lipsa oricărui stimulent profesional sau material a făcut ca această meserie să decadă pînă la ultimul prag al existenței. Incontestabil, flacăra nu s-a stins niciodată. Au menționat-o vie balerinii care suportau să danseze la o temperatură de 5 grade, cu spatele gol și roind de transpirație, coregrafii care strecurau creații originale interesante și copii care învățau să facă artă în foame, frig și întuneric. Cu toții se încăpăținau să danseze - conștințele nu fuseseră anihilate. Acum, dacă ar trebui să facem o dare de seamă a ultimilor ani, producțiile

bune de balet nu ar lipsi: nici în "clasic", nici în "modern". Mediul nu mai este, însă, cu problemele create de-a lungul anilor și cu cele ivite după revoluție, stimulat. Canalele de comunicare dintre arte s-au blocat în cele mai multe cazuri. Interesul pentru producțiile celuilalt pălește din cauza grilii față de propria creație, iar o premieră, o nouă montare, o nouă propunere devine eveniment numai în interiorul breslei. Spectatorii, pe care îl subestimăm de multe ori, așteaptă montări care să le capteze atenția, să-l facă părtași al actului artistic.

Pe parcursul a doi ani am fost beneficiarii unei adevărate documentări în domeniul spectacolului de dans actual. AFAA (Association Française d'Action Artistique) a organizat, începînd cu România, acțiunea "La danse en voyage" și opt companii ne-au vizitat țara, au dat spectacole, au susținut ateliere și conferințe. Publicul a umplut pînă la refuz sălile și a aplaudat cu frenezile profesionalismul desăvîrșit, fantezia și tehnica solidă ale acestor spectacole.

Din păcate, condițiile de lucru ale balerinilor din țară nu s-au schimbat prea mult. Face excepție decretul salvator al pensionării la o vîrstă decentă, care a fost dat în 1990. Pentru cei tineri stimulentele sînt, însă, la cote minime. Încadrările discriminatoare în comparație cu ceilalți artiști, salariile foarte mici, condițiile de lucru neadecvate perpetuează o indisciplină îngrijorătoare și nefastă actului artistic - mă refer în special la marile ansambluri. Rolile mecanismului administrativ al instituțiilor care răspund de destinele baletului românesc se mișcă unse cu același ulei de dinainte de revoluție; miniștrii și secretarii de stat, nume celebre ale culturii noastre, nu au putut trece peste părerile încliate ale unor funcționari al căror orizont s-a deschis asupra "Cîntării României".

ANCA TUDOR

BREVIAR

- Opera Română a început 1993 cu un triptic de balet: Simfonia ceasornicului de Haydn - coregrafia Alexa Mezincescu, Simfonia neterminată de Schubert - coregrafia Ion Tugearu, Valsuri și polci de Strauss - coregrafia Ion Tugearu. În luna februarie a întreprins un turneu în Occident cu baletul "Scorpiu îmblițit" după Shakespeare, în coregrafia lui Ion Tugearu.

- La Constanța a luat ființă, după revoluție, primul teatru de balet din țară: Teatrul de Balet clasic și contemporan, condus de Oleg Danovski, cu program permanent de turnee în străinătate, avînd pe afiș marile balet ale repertoriului clasic; ansamblul acestui teatru a contribuit în vara lui 1992 la realizarea spectacolului Oedip în colaborare cu Teatrul Dramatic. Tot la Constanța, Teatrul liric prezintă

premierea unui spectacol de dans ce cuprinde Serenada de coarde de Ciaikovski, După-amiaza unui faun de Debussy, Traviata de Verdi și Cantos de Ștefan Niculescu. Realizatoarea spectacolului: Anca Tudor.

- Opera Română din Cluj prezintă premiiera baletului Carmina Burana de Orff, în coregrafia lui Adrian Mureșan. La Opera Maghiară, Francisc Valkay montează premiiera de balet Les petits riens de Mozart. Tot el montează, la Teatrul liric din Brașov, baletul Zina păpușilor de Beyer.

- La Opera din Timișoara, Adrian Mureșan montează baletul Carmen după opera lui Bizet și Pinii din Roma de Ottorino Respighi.

- La Iași are loc, în noiembrie 1992, Festivalul de Balet modern, inițiat de Dan Brezuleanu. Sînt premiate coregrafele Adina Cezar și Liliana Iorgulescu.

- La București, Adina Cezar a prezentat, la sfîrșitul lui februarie, primul spectacol al companiei sale.

- În 1993 Fundația JORA inaugurează un concurs de creație pentru tinerii coregrafi.

A. T.

© "Cantos" la Teatrul Liric din Constanța, coregrafia: Anca Tudor

